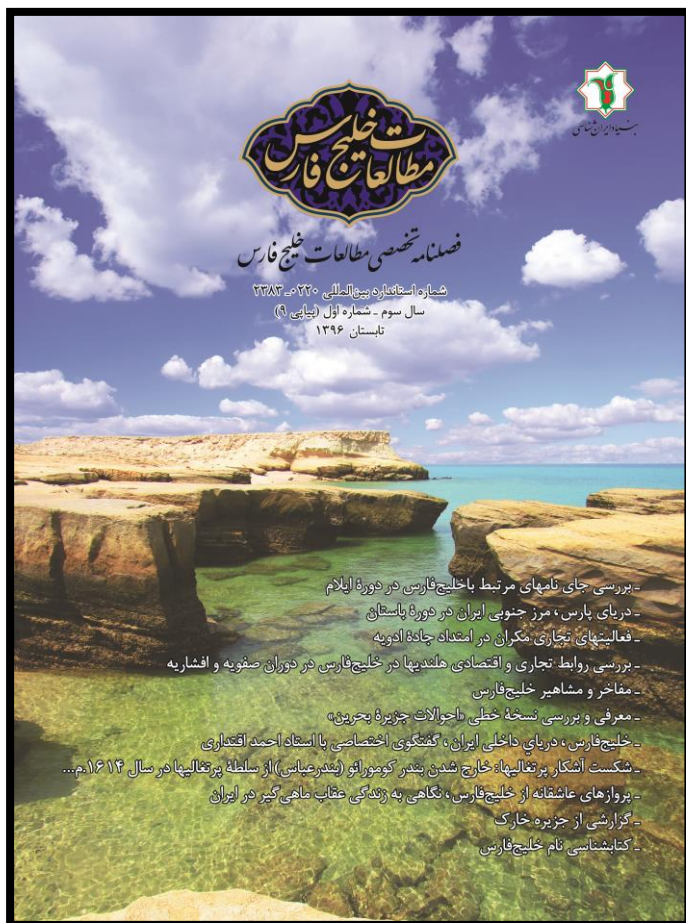

انتشار نهمین شماره فصلنامه تخصصی «مطالعات خلیج فارس»

نهمین شماره فصلنامه تخصصی «مطالعات خلیج فارس»، بهمت پژوهشگران بنیاد ایرانشناسی، حمایتها و رهنمودهای مشفقانه حضرت آیت... سیدمحمد خامنه‌ای و اندیشه و قلم متخصصان و پژوهشگران حوزه مطالعاتی خلیج فارس برشته تحریر درآمد.

به گزارش روابط عمومی بنیاد ایرانشناسی و به نقل از تحریریه فصلنامه مطالعات خلیج فارس، در میان رشته‌های پژوهشی و حوزه‌های مطالعاتی گسترده و متنوعی که بتدریج و مرحله به مرحله در سپهر ایرانشناسی و شناخت تاریخ و فرهنگ ایران بمفهوم جدید آن - از عصر ناصری (۱۲۶۴-۱۳۱۳ ق) - آغاز شده است، مطالعات خلیج فارس جایگاه ویژه و درخور اهمیتی داشته و شاید بتوان گفت بلحاظ اهمیت همپایی ندارد.

اینک نیز مسائل خلیج فارس شانه به شانه مطالعات خلیج فارس یا خلیج فارس‌شناسی بیش از پیش در مقیاس و

در سطح موضوعی محوری راهبردی برای ملت و میهن ما مطرح بوده و از همه متخصصان این حوزه و شاخه مهم از ایرانشناسی مشفقانه دعوت بعمل می‌آید تا ما را در مسئولیت مهم و خطیری که برشانه گرفته‌ایم یاری دهند. هر جا که پای مصالح ملی و مدنی و معنوی ملت و کشور در میان است، در سنگر دفاع همه در یک صف ایستاده‌ایم. بنیاد ایرانشناسی دست همه مؤسسات، پژوهشگران و متخصصانی را که در این حوزه مهم و راهبردی از مطالعات ایرانشناسی سرمایه‌گذاری کرده و عمر و اندیشه خود را هزینه نموده‌اند به گرمی فشرده و گرمی میدارد.

اقبال عمومی به موضوع خلیج فارس نتیجه روندی تاریخی و کنشها و واکنشهای داخلی و بیرونی بوده که، به مرور طی یکصد سال اخیر فراهم آمده است. این رویداد فرخنده از سویی مانعی بزرگ برای شیطنتها و فتنه‌انگیزیهای قدرتهای استعماری فرمانطقه‌ای است و از طرف دیگر حساب کار را دست سودجویان منطقه‌ای سپرده است. همچنین جدای از بُعد خارجی، علاقه عمومی در پیگیری اخبار و اتفاقات خلیج فارس از دیدگاه داخلی نیز بی‌پیامد نیست. در واقع باید گفت حساسیت همگانی و علاقه‌مندی مردم بدنبال کردن اخبار خلیج فارس از سویی موجب حمایت‌های دولتی و غیردولتی را در عرصه تولید دانش و اطلاعات این حوزه مطالعاتی رقم زده و از طرف دیگر موجب افزایش تولیدات نوشتاری و دیداری با موضوع خلیج فارس شده است و شایسته است تا این افزایش

کمی با تعریف چارچوبها و سامان‌یابی دقیقتر به کیفیت بهتر و تکرار کمتر منتهی شود. بر این اساس فصلنامه تخصصی مطالعات خلیج فارس با رویکرد نوین هدفمندی و روشمندی بیشتر و بهتر در این حوزه، مقاله‌ها و مطالب خود را انتخاب و ارائه خواهد کرد. این شماره شامل پژوهشها و بخشهای زیر است:

در ادامه گفتگوی ویژه مدیر داخلی مجله سرکار خانم مریم صفائی با استاد گرنامه‌یہ جناب آقای احمد اقتداری سخنان مردی را میشنویم که تاریخ زنده و جاری خلیج فارس در میهن ماست. روایات عمیق و تحلیلهای راهبردی این استاد فاضل درباره خلیج فارس بویژه در نیم قرن اخیر بسیار مفید و آموزنده برای کارگزاران و برنامه‌ریزان فرهنگ و سیاست و اقتصاد و معیشت ملت و میهن ماست.

همچنین آقای علی اعراب نویسنده مقاله «بررسی جای نامهای مرتبط با خلیج فارس در دوره ایلامی»، با ارائه شواهد باستانشناختی و مستندات تاریخی از عهد باستان، بیش از پیش طومار عقبه تاریخی خلیج فارس را بروی مخاطبان میگسترده. در این مقاله که کتیبه‌های میان‌رودانی بعنوان منبعی مهم و کلیدی در مطالعه تاریخی و باستانشناسانه نامهای جغرافیایی بمانند «بشیمه، دیلمون، مگن، ملوها و لیان» بمثابة کهنترین اسامی تاریخی ثبت شده در خلیج فارس، مورد توجه قرار گرفته است.

مقاله دیگر این شماره «دریای پارس، مرز جنوبی ایران در دوره باستان» است. این مقاله را میتوان مصداق یک کار گروهی موفق دانست. توجه مقاله به مرزها و کرانه‌های جغرافیای طبیعی در جنوب و واکاوی نقش آن بعنوان عاملی بازدارنده در هجوم متعرضان به مرزهای جنوبی، میتواند الگوی مناسب و موضوع خوبی به مقیاس وسیعتر برای پژوهشگران دیگر قرار گیرد.

«فعالتهای تجاری مکران در امتداد جاده ادویه» در امتداد کار استادانه مرحوم باستانی‌پاریزی در مقاله «فلفل روسیاه راهنورد» است که در سال ۱۳۷۲ بچاپ رسیده و در آن مباحث آموزنده و روشنگرانه و مفیدی مطرح شده است.

همچنین موضوع اقتصاد خلیج فارس از تجارت دریایی گرفته تا گمرکات و معیشت ساحل‌نشینان برای خلیج فارس‌شناسان همواره جذابیت ویژه خود را داشته است. مقاله‌هایی که نویسندگان آنها به موضوعات و مباحثی همچون «بررسی روابط تجاری و اقتصادی هلندیها در خلیج فارس در دوران صفویه و افشاریه» پرداخته‌اند، طومار اطلاعات و آگاهیهای تاریخی و فرهنگی و مدنی و معنوی نوع دیگری را بر ما گشوده و می‌گستراند.

مقاله «مفاخر و مشاهیر خلیج فارس» نیز از آن حیث که مناسبات، مراودتها و پیوندهای منطقه خلیج فارس با فرهنگ و ادبیات ایران را روشنتر میکند نیز جالب توجه بوده و اهمیت تاریخی و فرهنگی آنرا بیان میدارد.

معرفی و بررسی نسخه خطی «احوالات جزیره بحرین» هم از این منظر و هم از بابت ربط حقانیت‌های تاریخی ایران در مورد بحرین بسیار حائز اهمیت است. نویسنده ناشناس این رساله در سال ۱۲۶۸ هـ.ق، زمانیکه بحرین کاملاً بخشی از ممالک محروسه قاجارها بوده، دادههای تاریخی ارزشمندی را در این نسخه منحصر ارائه کرده است.

در بخش «یادداشتها و جستارهای پراکنده» این شماره، مانند دو شماره گذشته، بخشی از کتاب *Acta Iranica* که برای نخستین بار به فارسی ترجمه شده، آورده شده است.

بخش «اکوتورسیم» یا به روایت‌های دیگر «اقتصاد گردشگری» یا «بوم‌گردشگری» فصلنامه مطالعات خلیج فارس به موضوع «نگاهی به زندگی عقاب ماهیگیر در ایران» میپردازد.

در بخش دیگری از فصلنامه، ویلم فلور خلیج فارس‌شناس برجسته و ایرانشناس شهیر هلندی نامه‌نویافته‌ای که شامل اطلاعات ارزشمندی درباره‌ی خلیج فارس است، با اتکاء به مرجعی خارجی بررسی و تحلیل و معرفی کرده است.

بخش آخر نیز به کتابشناسی خلیج فارس اختصاص دارد. در این بخش تألیفات و پژوهشهایی پیرامون «نام خلیج فارس» که در ایران بچاپ رسیده، مورد بررسی قرار گرفته است.

در پایان خاطر نشان میسازد، تحریریۀ فصلنامه مطالعات خلیج فارس، ضمن سپاسگزاری از پژوهشگران، نویسندگان و دانشمندانی که تاکنون با این نشریه همکاری داشته‌اند، دست تمام اندیشمندان و صاحب‌نظران گرانمایۀ حوزه مطالعاتی خلیج فارس را میفشارد و از آنها دعوت میکند تا نتیجۀ پژوهشها و مطالعات ارزشمند خود را در حوزه خلیج فارس در اختیار علاقه‌مندان قرار دهند. این فصلنامه آمادۀ دریافت مقالات و مطالب غنی و مستند این گرامیان در حوزه مباحث و موضوعات خلیج فارس است.

نهمین شماره فصلنامه تخصصی «مطالعات خلیج فارس» به بهای ۱۲۰۰۰۰ ریال از طریق انتشارات بنیاد ایرانشناسی قابل دریافت است. علاقه‌مندان جهت کسب اطلاعات بیشتر میتوانند با شماره ۸۸۲۱۲۰۰۴ (۰۲۱) و یا دورنما(ی): ۸۸۶۰۸۹۲۲ (۰۲۱) و یا رایانامه: mags@iranology.ir تماس حاصل نمایند و یا به نشانی: خیابان شیخ بهایی (جنوبی)، خیابان ایرانشناسی، بنیاد ایرانشناسی، معاونت پژوهشی، طبقه سوم مراجعه نمایند.